

INGIBJÖRG ELSA GUÐMUNSDÓTTIR

ÞRÓUN RAUNFÆRNIMATS OG UPPLÝSINGAKERFIS UM NÁM OG STÖRF

Nýr möguleiki hefur opnast til að hraða þróun raunfærnimats, náms- og starfsráðgjafar og fleiri viðfangsefna með stórum styrk frá Evrópusambandinu. Fræðslumiðstöð atvinnulífsins mun bera ábyrgð á verkefninu sem féð er ætlað til, en svar um styrkinn er væntanlegt í nóvember 2011. Í greininni er gerð nánari grein fyrir verkefninu.

Snemma árs 2011 fékk Fræðslumiðstöð atvinnulífsins (FA) það hlutverk að gera verkefnalýsingu vegna styrkja frá Evrópusambandinu í tengslum við aðildarumsókn. Þessir styrkir ganga undir heitinu IPA sem stendur fyrir *Instrument for Pre-Accession Assistance*. Íslensk stjórnvöld velja úr verkefnalýsingu og leggja fram landsáætlun vegna þeirrar upphæðar sem Íslandi er ætluð í umsóknarferlinu. Markmið þessara verkefna er að búa Íslendinga undir þátttöku í ýmsum viðfangsefnum Evrópusambandsins svo sem stuðningsaðgerðum vegna atvinnuuppbyggingar og byggðamála. Verkefnalýsingarnar eru kallaðar fisjur (e. fiche) og þurfa að uppfylla ýmis skilyrði til að öðlast brautargengi. Evrópusambandið mun taka ákvörðun um styrkveitingar í nóvember 2011.

Verkefnalýsing FA ber heitið *Þróun raunfærnimats til að efla starfshæfni fullorðinna með litla formlega menntun*. Ná verkefnið fram að ganga verður þróun þeirra sviða sem verkefnið nær til miklu hraðari en ella hefði verið mögulegt. Um það leyti sem greinin birtist í Gátt liggur væntanlega fyrir hvort af verkefninu verður. Áætlað er að samningur um verkefnið verði gerður á fyrri hluta árs 2012, til þriggja ára.

Lagt er upp með viðamikil samstarf til að ná markmiðum verkefnisins. Við undirbúning þess var haft samráð við mennta- og menningarmálaráðuneytið, velferðarráðuneytið og aðila vinnumarkaðarins ásamt fjármálaráðuneyti og Sérfræðisetri um ævilanga náms- og starfsráðgjöf. Fyrirhugað er samráð við Félag framhaldsskóla og fræðsluaðila í framhaldsfræðslu ásamt Hagstofu Íslands. Samstarfsvettvangi þessara aðila verður komið á í tengslum við verkefnið og þeir sem að honum koma verða ráðgefandi fyrir það. Jafnframt munu fulltrúar ofangreindra aðila kynna þeim skilmálum og aðferðum sem verkefni af þessu tagi þurfa að uppfylla til að hljóta styrk úr sjóðum Evrópusambandsins.

Markmið verkefnisins er að auka starfshæfni fólks á vinnumarkaði, sem ekki hefur lokið námi frá framhaldsskóla. Þessu markmiði verður náð með því að auka skilvirkni framhaldsfræðslunnar með þróun raunfærnimats. Starfsemi FA hefur beinst að þessum hópi sem jafnframt er markhópur

Fræðslusjóðs. Sjóðurinn var settur á laggirnar í lok árs 2010, við gildistöku laga nr. 27/2010 um framhaldsfræðslu, og starfar á grundvelli þeirra laga. Verkefnið fellur því vel að starfsemi FA og Fræðslusjóður hefur samþykkt að tryggja verkefninu það mótframlag sem Evrópusambandið fer fram á.

Markmið verkefnisins falla vel að áherslum innan Evrópusambandsins en það er veikleiki í mennta- og hagkerfi Íslands hve stór hluti vinnuafslsins hefur lágt menntunarstig. Ríkisstjórn Íslands hefur lýst því yfir að hún hyggist vinna að því að hlutfall vinnuafsls án menntunar á framhaldsskólastigi verði ekki hærra en 10% árið 2020. Þetta markmið er samhljóða markmiðum í stefnu Evrópusambandsins sem sett eru fram í skýrslunni *Europe 2020 – A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*, en þar er meðal annars kallað eftir betri menntun, félagslegri aðlögun, samkeppnishæfni og aðgerðum til að berjast gegn atvinnuleysi með öllum tiltækum ráðum. Eitt af markmiðum stefnunnar er einmitt að minnka brottfall úr skólum í Evrópu í minna en 10% árið 2020.

Hér á eftir verður gerð grein fyrir árangursmarkmiðum IPA verkefnisins og því hvernig Fræðslumiðstöð atvinnulífsins hyggst sýna fram á að þeim hafi verið náð.

Fyrsta árangursmarkmiðið felst í því að greina þarfir íslensks vinnumarkaðs fyrir hæft starfsfólk og að tryggja gæði raunfærnimatskerfisins.

- Samstarfshópurinn hittist með reglulegum hætti til þess að veita ráðgjöf við verkefnavinnunna og í þróunarferlinu.
- Langtímagreining á færniþörf vinnumarkaðarins hefur verið gerð og byggja afurðir verkefnisins á niðurstöðum hennar svo og á stefnumótun vinnumarkaðarins til framtíðar.
- Verkerlum í gæðakerfi raunfærnimats hefur verið lýst og hrint í framkvæmd áður en verkefninu lýkur.

Annað árangursmarkmiðið felst í þróun raunfærnimatskerfisins.

- 40 námsskrár á framhaldsskólastigi verða undirbúnar til raunfærnimats áður en verkefninu lýkur.
- 600 einstaklingar sem ekki hafa lokið námi frá framhaldsskóla hafa farið í gegnum raunfærnimat á framhaldsskólastigi.
- 120 atvinnuleitendur sem ekki hafa lokið námi frá framhaldsskóla hafa farið í gegnum raunfærnimat á móti viðmiðum atvinnulífsins um grunnleikni og starfsreynslu.
- 6 störf á vinnumarkaði hafa verið tengd við íslenska viðmiðarammann og undirbún til raunfærnimats áður en verkefninu lýkur.
- 90 starfsmenn sem ekki hafa lokið námi frá framhaldsskóla hafa farið í gegnum raunfærnimat á móti viðmiðum starfa.
- Fleiri fagaðilar (u.þ.b. 200 manns) hafa fengið þjálfun í að starfa við raunfærnimatsferlið áður en verkefninu lýkur.

Þriðja árangursmarkmiðið felst í því að þróa tæki og aðferðir til raunfærnimats og kynna afurðir verkefnisins fyrir markhópi þess.

- Upplýsingakerfi um nám og störf verður þróað og opnað á vefnum áður en verkefninu lýkur.
- 500 störfum og færnikröfum þeirra verður lýst og þau gerð aðgengileg í upplýsingakerfinu áður en verkefninu lýkur.
- Gagnvirk tæki til sjálfsmats á áhuga og færni verða hönnuð og starfrækt í upplýsingakerfinu.
- Vefbundin náms- og starfsráðgjöf verður í boði innan upplýsingakerfisins.
- Verkefnið og árangur þess verður kynnt með kynningarherferð í fjölmiðlum í lok verkefnisins.
- Samskipti við hagsmunaaðila verða gegnumgangandi í verkefninu, m.a. í gegnum vinnufundi og ráðstefnur.

Við lok verkefnisins má segja að raunfærnimatskerfi á framhaldsskólastigi sé tilbúið, þótt gera megi ráð fyrir þörf fyrir stöðuga endurnýjun innan verkefnisins, meðal annars vegna nýrra námsbrauta sem verða til á næstu árum.

Upplýsingakerfi um nám og störf verður loks að veruleika en nokkrar tilraunir hafa áður verið gerðar til að koma upp slíku kerfi. Flestar þeirra hafa mistekist vegna skorts á fjár-

magni til að þróa nauðsynlegan gagnagrunn, en með stuðningi Evrópusambandsins getur hann orðið að veruleika.

Öflug kynningarherferð verður skipulögð og komið á framfæri í fjölmiðlum og á þann hátt á að vera hægt að ná til þess markhóps á íslenskum vinnumarkaði sem ekki hefur lokið námi frá framhaldsskóla með nýjum tækifærum í raunfærnimati og upplýsingum um möguleika til náms og starfa.

Fjóla María Lárusdóttir mun stýra þessu umfangsmikla verkefni en fleiri starfsmenn verða ráðnir til starfa þegar Evrópusambandið hefur samþykkt verkefnið.

UM HÖFUNDINN

Ingibjörg Elsa Guðmundsdóttir er framkvæmdastjóri Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins. Hún hefur B.A.-próf í sálfræði, kennsluréttindi frá HÍ, M.Ed.-próf í kennslufræðum frá Harvard-háskóla í Bandaríkjunum og framhaldsmenntun í fullorðinsfræðslu frá Háskólanum í Linköping í Svíþjóð. Ingibjörg hefur unnið við fullorðinsfræðslu frá 1985 við stjórnun, kennslu og skipulagningu, m.a. hjá Menningar- og fræðslusambandi alþýðu og Tólstundaskólanum. Hún hefur einnig tekið þátt bæði í evrópskum og norrænum samstarfsverkefnum á sviði fullorðinsfræðslu og starfsmenntunar.

ABSTRACT

A generous EU subsidy opened new opportunities to accelerate the development of validation of competences, educational and vocational counselling, and other tasks. The results of the application will become public in November, and then the Education and Training Service Centre will be responsible for the project for which this subsidy is planned. The content of the project is detailed in the article.